

Kinderopvang: Leren of Liefde?

*Over de verhouding tussen ontwikkelingsstimulering en liefde en zorg in de kinderopvang,
kijkend naar verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers*

Student: Elizabeth Zijlstra (S3740048)

Begeleider: dr. P.R. Schreuder

Tweede beoordelaar: dr. E.C.C. van Os

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2022

Abstract

In recent years, the focus at day-care seems to have shifted from caring and giving love to learning and developmental stimulation. Due to recent stories in the media about sexual harassment of children in day-care, there is a certain boundary for pedagogical staff in the amount of loving the children at day-care, especially when it comes to male pedagogical staff. The purpose of this study is to show the vision of pedagogical staff and parents of children between the ages 0-4 which go to day-care about the balance between giving love and care and developmental stimulation in day-care. The different experiences with regard to the sex of pedagogical staff also have been discussed. In order to answer these research questions, 25 interviews have been held with (female) pedagogical staff and parents of children in the ages of 0-4 which go to day-care. Results show that parents and pedagogical staff correspond in their vision, both groups find that love and care should be first priority, and developmental stimulation should be secondary. Both groups also believe that there is a certain boundary with regard to the amount of love and care that the pedagogical staff should give. Parents point out that it does not matter to them whether the pedagogical staff is male or female. However, pedagogical staff point out that they do see that men are more careful when it comes to giving love to children. They also claim that they sometimes meet parents who do not want their children to be changed by male pedagogical staff, but this is only a small amount. Both parents and pedagogical staff say they do not notice any difference in professionalism between male and female pedagogical staff. Follow-up research should focus more on interviewing male pedagogical staff as well.

Inleiding

De laatste jaren lijkt de focus op de kinderopvang voor jonge kinderen (0-4 jaar) verschoven te zijn van het geven van liefde naar het stimuleren van de ontwikkeling. Het meten en bijhouden van de cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen is de focus geworden. In dit geval lijkt onderwijs boven zorg en liefde komen te staan (Hunkin, 2017). In bijvoorbeeld IJsland is 'spelenderwijs leren' de basis van de kinderopvang, maar door de toenemende professionaliteit in de sector en interesse van IJslandse politici wordt de kans op zogenaamde '*schoolification*' steeds groter. *Schoolification* houdt volgens Doherty (2007) in dat voor kinderen meer focus komt op het verwerven van specifieke pre-academische vaardigheden en kennisoverdracht, in plaats van een focus te leggen op brede ontwikkelingsdoelen zoals sociaal-emotioneel welzijn en het verkrijgen van kennis en begrip door directe ervaringen. Hoewel er geen bewijzen zijn dat *schoolification* de cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen beïnvloedt, is er wel veel aandacht voor (Gunnarsdottir, 2014). Wanneer in dit onderzoek gesproken wordt over ontwikkelingsstimulering, wordt de cognitieve ontwikkeling bedoeld, tenzij anders aangegeven.

Ook in Nederland wordt door de overheid veel waarde gehecht aan de kwaliteit van de kinderopvang en de doelen ervan. Zo is in 2018 de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) van kracht gegaan. Het doel van deze wet is werken aan opvang van hoge kwaliteit en het verminderen van regeldruk. Dat houdt in dat de kwaliteitseisen in de kinderopvang en het toezicht daarop moeten worden aangepast. Alle eisen uit de IKK zijn vervolgens opgenomen in de al bestaande Wet Kinderopvang, die als doel heeft de kwaliteit van de kinderopvang te waarborgen (Boink, z.d.). Volgens Van Oers (2013) is het algemene doel van de kinderopvang in Nederland om omstandigheden te creëren die het welzijn van kinderen garanderen, maar tegelijkertijd hun ontwikkeling in brede zin stimuleren, zodat hun kansen om goed te kunnen functioneren in de maatschappij geoptimaliseerd worden (Oers van, 2013).

Om de brede ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren, is naast cognitieve ontwikkelingsstimulering het geven van liefde en zorg belangrijk. In verschillende onderzoeken komt namelijk naar voren dat liefde, zorg en aanraking belangrijk zijn in de kinderopvang en ook steeds meer aandacht krijgen (Aslanian, 2018). De kernpunten van een goede leraar of pedagogisch medewerker zijn volgens Rouse en Hadley (2018) dat men de kinderen waaraan lesgegeven wordt of waarvoor gezorgd wordt begrijpt, kent en van ze houdt, omdat dit bijdraagt aan hun sociale, emotionele en onderwijs-gerelateerde vaardigheden. Een vorm van liefde is aanraking, en kinderen hebben aanraking nodig: het vermindert stress, verbetert de stemming, heeft positieve invloed op gezondheid en op leergedrag (Rouse & Hadley, 2018). Ook helpt aanraking kinderen het gevoel te krijgen om bij een groep te horen (Hansen, 2007). In het artikel van Bergnehr (2017) wordt onderzoek gedaan naar verschillende soorten functies van aanrakingen tussen volwassenen en kinderen. Hier komt onder andere uit naar voren dat aanraking gebruikt wordt om affectie te tonen aan kinderen. Daarnaast maakt aanraking het voor een volwassene makkelijker om kinderen hun behoeftes op te merken en erop in te spelen (Bergnehr, 2017).

Volgens White en Gradovski (2018) kan liefde in de kinderopvang niet anders gezien worden dan als onderdeel van zorg, aangezien liefde noodzakelijk is wanneer men zichzelf inzet in zo een pedagogisch gebied. Zonder liefde is pedagogiek oppervlakkig en niet meer dan een medegevoel, een sympathie (White & Gradovsky, 2018). Om de hiervoor genoemde redenen is het belangrijk om het geven van liefde en zorg in de kinderopvang als prioriteit te behouden. In een goede kinderopvang is het geven van liefde en zorg dan ook geïntegreerd in het beleid, wordt dit in acht genomen in de praktijk en heeft dit niet minder prioriteit dan het leren en de ontwikkelingsstimulering (Rouse & Hadley, 2018).

Wel bestaan enkele kanttekeningen bij het geven van liefde en zorg op de kinderopvang. Zo is aanraking voor elk kind verschillend, de een heeft er meer baat bij dan de ander. Dit hangt van

allerlei factoren af, zoals het verleden van het kind, de mate van gehechtheid van het kind en de werking van de zintuigen. Hier dienen pedagogisch medewerkers rekening mee te houden (Carlson, 2005). Professionele medewerkers op de kinderopvang lopen daarnaast tegen het probleem aan dat ze aan de ene kant zo veel mogelijk tegemoet willen komen aan de (individuele) behoeftes aan aanraking van een kind en aan de andere kant ervoor willen waken om niet (vals) beschuldigd te worden van kindermisbruik: de zogenaamde 'crisis of care' (Page, 2017).

De angst om vals beschuldigd te worden van seksueel overschrijdend gedrag is bij mannen frequenter aanwezig dan bij vrouwen (Moosa & Bhana, 2020). Dit is mogelijk één van de redenen dat mannen minder vaak aan een baan als pedagogisch medewerker beginnen (Anliak & Beyazkurk, 2008). Desalniettemin is de laatste jaren een toenemende vraag naar mannelijke pedagogische medewerkers, omdat ze iets 'mannelijks' toe zouden kunnen voegen aan de omgeving (Wohlgemuth, 2015). Een goede balans in gender van pedagogische medewerkers lijkt een belangrijke rol te spelen om genderstereotypes in de samenleving te beperken (Sak et al., 2019). In het onderzoek van Rohrman (2020) worden aan de hand van verschillende documenten, onderzoeken en debatten een aantal argumenten genoemd voor het feit dat meer mannen zouden moeten werken in de kinderopvang. Ten eerste zijn mannen gewild omdat op dit moment het gebied van kinderopvang gedomineerd wordt door vrouwen, wat gezien wordt als een probleem. Mannen zouden rolmodellen zijn, een vaderfiguur voor met name jongens op de kinderopvang. Het tweede argument heeft te maken met de pedagogische context van de kinderopvang. Mannelijke pedagogische medewerkers zouden belangrijk zijn, omdat aan kinderen op de kinderopvang dan meer 'mannelijke' leerzame activiteiten aangeboden zou worden. Echter, aan de andere kant zouden mannen juist non-stereotype taken moeten uitvoeren om deze stereotypes zoveel mogelijk de wereld uit te werken. Ten derde wordt genoemd dat er een grote vraag is naar goed gekwalificeerd personeel in de kinderopvang, wat inhoudt dat dus ook een grote vraag is naar mannelijk personeel. Hierbij wordt vaak een koppeling gemaakt naar de salarissen, aangezien die waarschijnlijk stijgen wanneer meer mannen zich in de sector bevinden. Ten slotte zorgt het hoge percentage vrouwelijke pedagogisch medewerkers voor een eenzijdige visie. Meer mannen in het werkveld zou kunnen zorgen voor een nieuw perspectief (Rohrman, 2020).

Volgens het CBS was in 2021 slechts 5,5% van de medewerkers in de Nederlandse kinderopvang man. Hoewel dit percentage hoger is dan in 2020, is het nog steeds laag (Statline, 2022). Ondanks verschillende maatregelen en projecten om mannelijke pedagogisch medewerkers naar het werkgebied te lokken, blijft zowel in Nederland als internationaal het percentage mannelijke pedagogisch medewerkers laag (Peeters, Rohrmann & Emilsen, 2015).

Naast de bestaande stereotypes, lage salarissen en lage status van werken in de kinderopvang noemt de literatuur nog een andere reden voor onder-representatie van mannelijke pedagogische medewerkers: de kinderopvang lijkt een typisch vrouwenberoep. In vele onderzoeken wordt aangegeven dat een pedagogische medewerker zijn van nature en volgens een traditioneel en verouderd beeld een 'vrouwentaak' is, toegeschreven aan onder andere biologische en sociale verschillen. Een goede pedagogisch medewerker was in de basis gebaseerd op het beeld van een goede moeder. (Cameron, 2001; Levanon & Grusky, 2016; Van Laere et al., 2014). In het onderzoek van Sullivan et al. (2020) komt bijvoorbeeld naar voren dat sommige moeders voorkeur geven aan een vrouwelijke pedagogisch medewerker die de luier van hun kind verschoont in plaats van dat een mannelijke pedagogisch medewerker dat doet. Dit geeft aan dat er nog een stereotype beeld heerst waarbij vrouwen geschikter en meer gewenst gevonden worden als pedagogisch medewerker dan mannen (Sullivan et al, 2020).

Ook in Zweeds onderzoek van Eidevald et al. (2018) blijkt uit verschillende interviews met mannelijke pedagogisch medewerkers dat er een zekere drempel is voor mannen om zich in dit werkveld te begeven. Er is een sterke wilskracht nodig om als man pedagogisch medewerker te zijn, vooral in tijden waarin veel media-aandacht gevestigd is op kindermisbruik, aangezien de kans om dan (vals) beschuldigd te worden groot is (Eidevald et al., 2018). Mannen zullen gauw worden geassocieerd met mogelijk kindermisbruik en worden altijd gezien als een mogelijke dader (Hedlin, Åberg & Johansson, 2019).

Uit de literatuur blijkt dus dat in de kinderopvang meer focus komt op ontwikkelingsstimulering, hoewel het belang van liefde en zorg ook aangetoond wordt. Volgens Rouse en Hadley (2018) geven pedagogisch medewerkers op dit gebied meer prioriteit aan ontwikkelingsstimulering, terwijl ouders meer het belang in zien van het geven van liefde en zorg. In het geven van liefde en zorg ontstaat een volgend probleem, namelijk dat pedagogisch medewerkers voldoende liefde en zorg willen geven, maar niet een bepaalde grens willen overschrijden omdat het risico bestaat beschuldigd te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ten slotte blijkt dat hierin verschil kan zitten voor mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers, omdat mannen eerder beschuldigd worden van seksueel misbruik dan vrouwen. Echter, de literatuur noemt een aantal redenen dat mannelijke pedagogisch medewerkers toch erg gewild zijn in de kinderopvang. Met dit onderzoek wordt gekeken in hoeverre bovenstaande kwesties zich volgens pedagogisch medewerkers en ouders daadwerkelijk voordoen in de dagelijkse praktijk. Dit zal worden gedaan aan de hand van interviews met pedagogisch medewerkers en ouders van kinderen op de kinderopvang van 0-4 jaar, om antwoord te kunnen geven op de vragen: Hoe kijken pedagogisch medewerkers en ouders van kinderen op de kinderopvang van 0-4 jaar aan

tegen de verhouding tussen ontwikkelingsstimulering en het geven van liefde en zorg op de kinderopvang? En: Speelt de rol van gender van de pedagogisch medewerkers op de kinderopvang daar een rol in? Deelvragen hierbij zijn: In hoeverre hechten pedagogisch medewerkers en ouders waarde aan de grens in het geven van liefde en zorg door pedagogisch medewerkers? En: Speelt de rol van geslacht van pedagogisch medewerkers op de kinderopvang hier een rol in?

Methode

Onderzoeksdesign

Het onderzoek-type waar in dit onderzoek voor is gekozen, is empirisch kwalitatief onderzoek. In dit onderzoek is het doel om de visies van pedagogische medewerkers op de kinderopvang en ouders van kinderen van 0-4 jaar die gebruik maken van de kinderopvang in beeld te brengen. Dit gaat dan over hoe zij aankijken tegen het spanningsveld tussen ontwikkelingsstimulering en het geven van liefde en zorg op de kinderopvang en daarbij het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers. Door middel van directieve kwalitatieve inhoudsanalyse is getracht antwoord te geven op hoe deze pedagogische medewerkers en ouders tegen dit spanningsveld aankijken. Directieve kwalitatieve inhoudsanalyse houdt in dat vanuit de theorie gezocht wordt naar codes en interview topics. In dit geval is de theorie afkomstig van Rouse en Hadley (2018). Bij directieve kwalitatieve inhoudsanalyse hoeft de theorie nog niet volledig zijn, maar kan het wel een richting geven aan het onderzoek. De begrippen zijn afgeleid van de theorie maar staan nog niet vast: er kunnen namelijk nieuwe begrippen worden toegevoegd (Hsieh & Shannon, 2005).

Dataverzameling

De data is verzameld door middel van semigestructureerde interviews, afgenomen bij pedagogisch medewerkers op de kinderopvang van 0-4 jaar en ouders van kinderen van 0-4 jaar die gebruik maken van de kinderopvang. De respondenten zijn verworven door in eigen omgeving te vragen en gebruik te maken van sociale media. Om de pedagogisch medewerkers te bereiken is door alle studenten gemaaild naar een aantal organisaties en is rondgevraagd in eigen omgeving. Hieruit zijn uiteindelijk elf pedagogisch medewerkers gekomen die bereid waren mee te werken aan het onderzoek. Ouders zijn met name bereikt door in eigen omgeving rond te vragen en door een oproep die op sociale media zijn geplaatst. Hieruit zijn uiteindelijk veertien ouders gekomen die mee wilden werken aan het onderzoek: negen moeders en vijf vaders. Door de studenten is aangeboden om op locatie te komen of het interview online af te nemen, zodat de drempel om mee te doen voor de respondenten verlaagd zou worden. Uiteindelijk zijn elf interviews op locatie afgenomen en

veertien online. Onder de respondenten is een bon verloot van 25 euro, om ook hiermee de bereidwilligheid om mee te werken aan het onderzoek te verhogen.

De interviewleidraad is gebaseerd op het onderzoek van Rouse en Hadley (2008). In de interviewleidraad zijn alle individuele onderwerpen van alle studenten in het onderzoek verwerkt, namelijk: ontwikkelingsstimulering, liefde en zorg, sekse van de pedagogisch medewerker, afstemming met de ouders/ beleid van de organisatie. Sekse van de pedagogisch medewerker is op verschillende manieren benoemd, bijvoorbeeld geslacht of gender. Er wordt wel hetzelfde mee bedoeld. Het interview voor de ouders bestaat uit 28 basisvragen, waarbij bij de meeste vragen ook doorgevraagd diende te worden. Het interview voor pedagogisch medewerkers bestaat uit 31 vragen, waarbij ook bij de meeste vragen doorgevraagd diende te worden. Hierin was een vrije invulling mogelijk, het interview was semigestructureerd. De interviewer kon uitweiden bij interessante opmerkingen, maar diende wel de leidraad als houvast te gebruiken. De interviewleidraden zijn opgenomen als bijlage 1 en 2 bij deze these.

De interviews zijn verschillend van lengte, waarbij de interviews met de pedagogische medewerkers meestal rond de 45 minuten zijn en die met de ouders rond de 35 minuten. Vooraf is informatie over het onderzoek en over de manier waarop wordt omgegaan met de data gestuurd of getoond aan de respondent, waarna gevraagd is om schriftelijk of mondeling toestemming te geven voor deelname aan het onderzoek en akkoord voor opname. Dit proces is geheel volgens de richtlijnen van de ethische commissie van de Faculteit GMW uitgevoerd.

Data analyse

Uit de 25 interviews die zijn afgenomen zijn er tien geselecteerd, waaronder vijf interviews met ouders en vijf interviews met pedagogisch medewerkers. Voor het coderen van de data is gebruik gemaakt van het programma Atlas. Ti 8. Aan de hand van de interviewleidraad is eerst gezamenlijk een start-codeboom gemaakt met hoofdcodes en een aantal sub-codes. De hoofdcodes zijn gevormd uit de onderwerpen van de interviewleidraad, namelijk: Algemeen, Ontwikkelingsstimulering, Liefde Zorg, Geslacht PM en Afstemming ouders. Vervolgens is in de interviewleidraad gekeken welke sub-codes gevormd konden worden aan de hand van de vragen en deze zijn toegevoegd aan de start-codeboom. Ten slotte is inductief gecodeerd en zijn daarbij tijdens het codeerproces nieuwe codes toegevoegd aan de al bestaande codeboom. Na afloop van dit proces heeft zich de uiteindelijke codeboom gevormd.

De interviews zijn gecodeerd met een focus op de onderwerpen die voor dit specifieke onderzoek van belang waren. Hierbij zijn de geselecteerde interviews wel volledig gelezen, maar niet volledig op alle onderwerpen gecodeerd. De focus lag op ontwikkelingsstimulering, liefde en zorg en

het geslacht van de pedagogisch medewerker. De uiteindelijke codeboom verschilt dus van de startcodeboom. Een aantal veelgebruikte codes zijn bijvoorbeeld L&Z_OS_verhouding, L&Z_houden_van, Algemeen_omvang_instelling en OS_voorbeelden. In totaal zijn er 33 codes toegepast, waarbij niet elke code bij elk interview is toegepast. Bij ouders en pedagogisch medewerkers zijn na het coderen van het derde interview geen nieuwe codes meer toegevoegd, toen was het verzadigpunt bereikt.

De analyse vond plaats door middel van de Constant Comparison Method (Boeije, 2002). De Constant Comparative methode bestaat uit verschillende stappen. De eerste stap houdt in dat binnen een transcript verschillende delen worden vergeleken, waarbij met name wordt vergeleken tussen gedeeltes met dezelfde hoofdcodes. De tweede stap houdt in dat wordt vergeleken tussen verschillende transcripten. In eerste instantie wordt vergeleken tussen fragmenten met dezelfde codes, daarnaast wordt gekeken naar patronen en clusters. Ten slotte worden de interviews in hun geheel vergeleken. Wanneer bij een bepaald transcript een nieuwe code wordt toegevoegd, zal worden gekeken of deze code ook toe te passen is bij de rest van de interviews. (Boeije, 2002). Dit is uitgevoerd met een kritische blik, met indien nodig overleg met medestudenten. Dit proces ging net zolang door tot een punt van verzadiging was bereikt, waarbij geen nieuwe codes toegevoegd hoefden te worden. Ook was de overeenstemming met medestudenten hoog wanneer vergeleken werd tussen dezelfde gedeelten tekst die gecodeerd werden.

Tijdens dit proces zijn nog enkele aanpassingen gedaan, namelijk de sub-sub-codes Algemeen_visie_opvang_bieden en Algemeen_beroepskeuze_mooiesteaspect en de sub-codes OS_mening_PM, OS_voorbeelden, OS_aansluiting, L&Z_overdracht en geslacht_PM_voorkeur_PM zijn toegevoegd. Ook zijn twee codes van naam veranderd, namelijk de subcode OS_verhouding is veranderd naar OS_verhouding_spelen, L&Z_OS_belangrijk is veranderd naar L&Z_OS_verhouding en Geslacht_PM_vershil is veranderd naar Geslacht_PM_vershil_aanpak. Deze toegevoegde of veranderde codes bleken uiteindelijk beter aan te sluiten bij de transcripten. Ook zijn een aantal codes van de startcodeboom niet gebruikt bij het codeerproces, in verband met onvoldoende aansluiting bij de transcripten of niet bruikbaar voor dit specifieke onderzoek. Dit gaat om de volgende codes: Algemeen_verandering_omgang, Algemeen_belangrijk_opvang, OS_ervaring_ouders, OS_actief, Geslacht_PM_eigen_ervaringen en alle codes onder de hoofdcode Afstemming. De uiteindelijke codeboom is toegevoegd als bijlage 3 bij deze these.

Resultaten

Om een duidelijk beeld te kunnen schetsen van de visies van ouders en pedagogisch medewerkers op de verhouding tussen liefde en zorg en ontwikkelingsstimulering en naar de eventuele rol van geslacht daarbij zullen de bevindingen per onderwerp uiteen worden gezet. Deze

onderwerpen zijn gebaseerd op de onderzoeksvragen en zijn als volgt: Algemeen, Ontwikkelingsstimulering, Liefde en Zorg, Verhouding Ontwikkelingsstimulering & Liefde en Zorg en Geslacht van de Pedagogisch Medewerkers. Per onderwerp zal gekeken worden naar de visies van ouders en van pedagogisch medewerkers, dit wordt geïllustreerd aan de hand van uitspraken uit de interviews.

Algemeen

De groep geselecteerde ouders bestaat uit twee vaders en drie moeders. Ongeveer de helft van de ouders heeft gekozen voor een kleinere instelling en de helft voor een grotere instelling. De redenen voor deze keuze variëren tussen de voordelen van flexibiliteit van een grote instelling en de persoonlijkheid van een kleine instelling tot praktische redenen zoals de locatie van de kinderopvang. Ouders noemen verschillende aspecten die ze belangrijk vinden bij een kinderopvang, zoals op de opvang kunnen ontbijten, kleinschaligheid, veel aandacht, huiselijke sfeer, buitenspeelmogelijkheden, locatie, geloofsovertuigingen en openingstijden. Alle ouders hebben een goed gevoel bij het brengen van hun kind naar de kinderopvang. De vijf geselecteerde pedagogisch medewerkers zijn allemaal vrouw. Ze zijn vaak toevallig bij hun huidige opvang beland, omdat ze daar bijvoorbeeld eerst stage liepen of van die organisatie het eerste reactie van terugkregen na het sturen van meerdere sollicitatiebrieven. De pedagogisch medewerkers hebben verschillend aantal jaren werkervaring, namelijk twee, zes, zeventien en twintig jaar. Door de pedagogisch medewerkers worden verschillende zaken benoemd die zij belangrijk vinden in een kinderopvang, namelijk veiligheid, vaste gezichten, plezier, handvaten bieden om te ontwikkelen, liefde en vertrouwen. De ouders zijn genummerd als O1 tot en met O5 waarna het geslacht genoemd is, dus v (vrouw) of m (man). De pedagogisch medewerkers zijn genummerd als PM1 tot en met PM5.

Ontwikkelingsstimulering

Ouders

De ouders verschillen van mening over hoe belangrijk zij ontwikkelingsstimulering vinden in de kinderopvang. Drie ouders hechten hier wel belang aan, twee ouders vinden ontwikkelingsstimulering met name de taak van de ouders. Dit contrast blijkt uit de volgende uitspraken van twee ouders: *“Het is niet dat ze alleen komen en hun hapje en slaapje krijgen, maar dat ze ook wel gestimuleerd worden en geprikkeld worden, om dingen te ondernemen en zich te ontwikkelen. Dus dat vind ik wel belangrijk.” (O3V)*. Een andere ouder zegt: *“Ik vind éigenlijk ook dat je als ouders best wel een hele grote taak hebt om de ontwikkeling van je kind te stimuleren. Het is ook gewoon opvoeden natuurlijk he, je eigen waarden en normen mee. Ik verwacht dat niet per se*

van een pedagogisch medewerker, dat ik denk van 'ja die moet mijn kind gaan opvoeden', als je het zo bekijkt." (O5M). Ouders noemen een aantal voorbeelden bij wat ze verstaan onder cognitieve ontwikkelingsstimulering, namelijk het stimuleren van de taalvaardigheid, knutselen, plaatjes bij elkaar zoeken, moeten benoemen wat ze zien, knippen en plakken. Ook is door twee ouders benoemd dat er themaweken zijn waarop ingespeeld wordt door de pedagogisch medewerkers op de kinderopvang, bijvoorbeeld aan de hand van boekjes.

Hoewel de vragen gericht waren op cognitieve ontwikkeling, werd door alle ouders vaak benoemd dat de kinderopvang juist veel invloed had op de sociale ontwikkeling van de kinderen. Een aantal aspecten die genoemd worden zijn: leren om vriendjes te maken, omgaan met groepen, samen spelen, minder bang zijn voor volwassenen, goed luisteren, omgangsnormen zoals op hun plaats blijven zitten, op hun beurt wachten, eten aan tafel en netjes met elkaar omgaan. Ook werd door één ouder benoemd dat de kinderen leren van elkaar, omdat de leeftijden van 0-4 jaar bij elkaar in een groep zitten.

Een ouder geeft aan de kinderopvang – en dan met name het gedeelte voor de peuterleeftijd - als een soort tussenstap te zien, te lezen in volgend citaat: *"Daar leren ze echt wel in een groepje, op je kont zitten – dat is natuurlijk moeilijk voor een peuter, ja, dat soort dingen. Dus ik heb wel het gevoel dat dat wel bij gaat dragen aan de school waar ze straks naartoe gaat. Het is een soort tussenstap!"* (O5M).

Pedagogisch medewerkers

De meeste pedagogisch medewerkers geven aan dat ze wel bezig zijn met de cognitieve ontwikkelingsstimulering, maar dat het vaak automatisch en spelenderwijs gebeurt. Het is niet het eerste belang, maar het zit in hun werk verweven. Pedagogisch medewerkers vinden dat de kinderen al zoveel moeten, dat veel druk op ze ligt en dat ze straks op de basisschool al genoeg leren. Ze vinden dat op de kinderopvang ontwikkelingsstimulering niet de grootste focus hoeft te hebben. *"Als wij bijvoorbeeld aan tafel gaan zitten en een broodje eten, dan ga je alles benoemen, 'dit is een broodje', en met tellen, onbewust ben je met hele kleine dingetjes wel bezig. Dus ik denk dat dat op dat moment wel genoeg is. Ik denk niet dat het heel veel gepusht moet worden op de ontwikkeling. Spelenderwijs leer je ook veel."* (PM1). Ook geeft een pedagogisch medewerker aan dat de ontwikkelingsstimulering wel als belangrijk gezien wordt, maar dat het kind zich op eigen niveau moet kunnen ontwikkelen. Voorbeelden van de cognitieve ontwikkelingsstimulering die genoemd worden zijn kleuren benoemen, dingen tellen, knippen, plakken, taalontwikkeling stimuleren, een ABC liedje zingen, stimuleren om de kinderen dingen te laten zeggen, boekje lezen, puzzelen en knutselen. Een pedagogisch medewerker benoemt dat er op die opvang gebruik wordt

gemaakt van een speciaal programma 'Uk en Puk', waarbij door middel van thema's en opdrachten getracht wordt om onder andere de cognitieve ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

Ook bij de pedagogisch medewerkers wordt vaak de sociale ontwikkeling benoemd, ondanks dat hier niet direct naar gevraagd is. Alle pedagogisch medewerkers geven aan dat ze de sociale ontwikkeling van de kinderen erg belangrijk vinden. Aspecten die hierbij worden benoemd zijn: samen spelen, met andere mensen en kinderen leren omgaan, in een kring zitten, op je beurt wachten, speelgoed delen, hechting: leren dat mama aan het einde van de dag wel weer terugkomt, samen opgroeien, zelfredzaamheid, vriendjes maken en lief en zachtjes zijn bij baby's. Een pedagogisch medewerker geeft aan dat de kinderen op de kinderopvang eigenlijk al kleutergedrag vertonen: het samen spelen en in een groep zijn. Een citaat van een pedagogisch medewerker bevestigt dat de sociale ontwikkeling als belangrijk wordt gezien: *"Dan kom ik toch weer op dat sociale uit, ja, ja [...] Dat is denk ik toch iets: dat komt de rest van je leven weer zó naar boven. Je zult altijd met andere mensen om moeten gaan...[...] En je zult altijd moeten delen, moeten incasseren, moeten samenwerken."* (PM3). Ook wordt door enkele pedagogisch medewerkers de motorische- en taalontwikkeling benoemd.

Hoewel de pedagogisch medewerkers vertellen dat ontwikkelingsstimulering niet hun eerste belang is, geven alle pedagogische medewerkers aan dat ze wel proberen om aan te sluiten bij de leeftijd en het niveau van het kind op het gebied van ontwikkelingsstimulering. Men kijkt in de peuterleeftijd met name of ze goed aansluiten op de basisschool en indien dit niet het geval is wordt geprobeerd hier nog extra in te stimuleren, bijvoorbeeld qua taalontwikkeling en zindelijkheid. Op dat moment hechten de pedagogisch medewerkers veel waarde aan de ontwikkelingsstimulering.

Liefde en zorg

Ouders

De meeste ouders geven aan dat pedagogisch medewerkers wel van hun kinderen houden, maar ze zien 'houden van' vaak als een groot begrip. Vaak wordt het eerder benoemd als affiniteit hebben met kinderen, kinderen in het algemeen leuk vinden of lief en zorgzaam zijn. Een ouder geeft aan dat die het prima vindt als er een liefdevolle band is tussen pedagogisch medewerker en kind, maar het niet als noodzakelijk ziet. Voorbeelden van hoe ouders 'houden van' interpreteren zijn: knuffels geven, het uitspreken naar ouders en kind, aandacht geven, geruststellen, altijd een schone luier als ze weggaan, werk met kinderen leuk vinden, eerlijke terugkoppeling geven, op schoot zitten, zachtaardig zijn, samen de ouders uitzwaaien en liefdevol met de kinderen omgaan. Een uitspraak van een ouder die aangeeft dat er aandacht is voor elk kind: *"Dan zeggen ze van nou*

ze heeft zo goed als omgerold, en dat soort dingen. Dus ze zien wel ook heel veel. Ondanks dat er ook nog veel meer kinderen op de groep zitten.” (O1V).

Tijdens de interviews is ook gevraagd naar of voor ouders een grens is in het geven van liefde en zorg door de pedagogisch medewerkers aan hun kinderen. Vier van de vijf ouders geven aan dat voor hen de band tussen pedagogisch medewerker en kind niet gelijk hoeft te zijn aan een band als ouder en kind. Sommige ouders noemen een duidelijke grens, zoals wel een knuffel en een kus op de wang geven maar geen kus op de mond geven, of dat kinderen niet liever op de kinderopvang zouden zijn dan dat ze thuis zijn. Over het algemeen vinden de ouders het lastig om aan te geven waar die grens precies in zit, maar ze vertellen duidelijk dat de band iets afstandelijker mag blijven: *“Niet zoals mezelf. Dat... dat, daar... Het is toch wérk. Uhm ja, het liefste knuffel ik de hele dag met mijn kind bij wijze van. Dat zou een beetje gek zijn als een pedagogisch medewerker dat met alle kinderen de hele dag ook zou willen, als soort van ‘het is m’n eigen kindje’, dus nee...” (O5M).* De liefde wordt volgens deze ouders meer gegeven op bepaalde momenten zoals wanneer het kind is gevallen of verdrietig is, in plaats van de hele dag door zoals ouders zelf zouden doen. Een ouder geeft echter aan geen grens te kunnen noemen bij het geven van liefde en zorg door de pedagogisch medewerkers aan de kinderen. Er mag een afstand zijn, maar dit hoeft niet: *“Ja en mijn zoontje noemde een van de leidsters op een gegeven moment zelfs mama [...] Ja nee maar dat nam niet af dat hij thuis net zo veel van zijn moeder houdt.” (O4M).*

Pedagogisch medewerkers

Alle pedagogische medewerkers geven duidelijk aan dat ze van kinderen houden en daarmee ook van de kinderen op de kinderopvang waarop ze werken. Aan de kinderen wordt dit getoond door bijvoorbeeld te knuffelen, op schoot nemen, samen spelen, elkaars haar doen, toegankelijk zijn, kinderen vasthouden, stiekem verwennen, zich zorgen maken om de kinderen en er voor de kinderen zijn. Ook laten de pedagogisch medewerkers aan de ouders merken dat ze van hun kinderen houden. Dit doen ze door een uitgebreide en warme overdracht te doen waarbij geprobeerd wordt om over elk kind iets positiefs te melden, ze laten merken dat ze trots zijn en zich ook zorgen maken om de kinderen en ze sturen foto’s naar de ouders. Een pedagogisch medewerker laat merken hoe begaan zij is met de kinderen: *“En op de dreumesgroep bijvoorbeeld, als ze dan woordjes gaan zeggen ben ik zelf ook helemaal enthousiast, en als ze de eerste stapjes gaan zetten. Dus dan vind ik dat zelf ook super leuk, en ben ik zelf ook een beetje trots en dan vertel ik dat ook zo. Dus dan breng ik dat zo ook wel over denk ik.” (PM1).*

Ook bij de pedagogisch medewerkers is gevraagd naar de grens in het geven van liefde en zorg aan de kinderen op de kinderopvang. Twee pedagogisch medewerkers geven een grens aan, namelijk wel knuffelen en kusjes geven op het hoofd wanneer het kind en de ouders dit goed

vinden, maar absoluut geen kus op de mond geven. Een pedagogisch medewerker geeft dit duidelijk aan: *“Dat gaat voor mij echt wel een stapje te ver en ik denk dat dat voor iedereen in de kinderopvang geldt. Dat is zoiets intiem, privé, dat doe je thuis met je eigen kinderen maar niet... nee, nee.”* (PM3). Daarnaast bestaat volgens deze pedagogisch medewerker een angst dat kinderen aan de haal gaan met verhalen en op die manier bepaalde verhalen de wereld in gebracht worden waaruit problemen zouden kunnen ontstaan. Twee andere pedagogisch medewerkers geven aan dat ze vinden dat knuffels en ook kusjes erbij horen, maar dat niet over seksuele grenzen gegaan wordt. Een andere medewerker betreft deze grens meer op het gebied van werk en privé, wat twee andere medewerkers ook benoemen. Het werk moet losstaan van de privésituatie: niet over werk nadenken als je thuis bent, het kind nooit meenemen naar huis en wanneer ze kinderen tegenkomen in hun vrije tijd moet ook een zekere grens blijven. Dit geeft de volgende uitspraak aan: *“Je mag best gek op een kindje zijn of een betere klik hebben met een kindje, maar dat het wel echt ophoudt als je naar huis gaat.”* (PM1).

De pedagogisch medewerkers vertellen allemaal dat protocollen en beleidsplannen betreffende de omgang tussen pedagogisch medewerkers en kinderen bestaan vanuit de organisatie, zoals het vierogen-principe, screenings en meldcodes. De meeste pedagogisch medewerkers geven aan dat ze zich niet beperkt voelen door deze protocollen, maar dat ze het juist goed en belangrijk vinden dat ze bestaan. Een pedagogisch medewerker geeft aan dat het soms vervelend is dat iedereen zo door de ramen moet kunnen kijken, omdat ze zich dan bekeken kunnen voelen: *“En we hebben bijvoorbeeld een oma, en tantes, en nichtjes, die wonen in de wijk, maar dat zoontje, die kleine man woont verder weg. Dus ze zien dat mannetje niet zo vaak, dus wat wel gebeurt, dan staan ze voor de ramen. En dan voel je je net een dierentuin. En dat vinden wij wel vervelend.”* (PM4). De rest van de pedagogisch medewerkers ervaart geen grote beperkingen op dit gebied.

Verhouding ontwikkelingsstimulering & liefde en zorg

Ouders

Alle ouders geven aan dat ze liefde en zorg in belangrijker vinden dan ontwikkelingsstimulering in de kinderopvang. Vaak wordt genoemd dat een liefdevolle en veilige omgeving het belangrijkste is en dat die ontwikkeling later wel komt op de basisschool, of dat dat door ouders wordt gestimuleerd. De ouders vinden dan ook dat het kind in eerste instantie echt kind moet kunnen zijn, om vrij te kunnen spelen, het naar de zin te hebben, te wennen aan de omgeving en dat ze simpelweg een fijne dagbesteding hebben. De volgende uitspraak van een ouder ondersteunt dit: *“Als het maar goed gaat, als ze maar blij thuis komen, eten hebben gehad en zonder*

volle broek thuis komen ben ik blij.” (O4M). Ook noemen veel ouders dat ze denken dat de kinderen spelenderwijs ook erg veel leren. Enkele ouders geven aan de balans in liefde en zorg en ontwikkelingsstimulering belangrijk te vinden.

Vier van de vijf ouders vinden dat geen verschil in professionaliteit zit wanneer een pedagogisch medewerker meer focust op liefde en zorg of juist ontwikkelingsstimulering. Ze geven aan dat een pedagogisch medewerker pas professioneel is wanneer die daar een goede balans in weet te vinden. Ook wordt benoemd dat iedereen het beste werkt wanneer je op je eigen kwaliteiten kan focussen. Een ouder geeft aan een pedagogisch medewerker die meer liefde en zorg biedt dan ontwikkelingsstimulering professioneler te vinden dan andersom: *“Ik vind dat mensen die heel veel liefde geven en misschien iets minder van de boekjes zijn, of van de regeltjes, of hoe je het ook wilt noemen, die kunnen net zo goed voor je kind zijn dan andersom. Sterker nog: ik denk eigenlijk dat dat een nog belangrijkere eigenschap is dan het uhm... de regels volgen en minder liefde.” (O5M).*

Pedagogisch medewerkers

Alle pedagogisch medewerkers geven aan dat liefde en zorg voor kinderen een voorwaarde is om te kunnen ontwikkelen, het wordt gezien als een basis. Het is nodig om goede een balans te vinden in liefde en zorg en ontwikkelingsstimulering, want dan ben je het meest professioneel volgens de meeste pedagogisch medewerkers. Een aantal pedagogisch medewerkers geeft aan dat eerst een veilige omgeving moet zijn voor het kind, voordat het zich kan ontwikkelen: *“En als je je niet veilig voelt kan je niet spelen, en niet ontwikkelen. Dus daarom is het belangrijk dat je je veilig voelt. Want dan kun je dingen ontdekken.”(PM4).*

De term ‘spelenderwijs leren’ komt veel naar voren, want volgens de pedagogisch medewerkers leren de kinderen al veel door te spelen. Ze vinden dat de ontwikkelingsstimulering niet gepusht hoeft te worden, omdat het automatisch al plaatsvindt. Ze vinden het belangrijker dat een kind zich ontspannen, fijn en veilig voelt. De volgende uitspraak geeft uitleg aan ‘spelenderwijs leren’: *“Want eigenlijk ben je tijdens het vrije spelen ook bezig met de ontwikkeling van de kinderen. Want laat de kinderen maar eens een uurtje vrij spelen, en ga er gewoon tussen zitten op de grond. Dan ben je ook al met ze bezig, te stimuleren. Dat gaat automatisch van nature al.” (PM5).*

Geslacht van de pedagogisch medewerkers

Ouders

Alle ouders vertellen dat voornamelijk vrouwen werken in de kinderopvang waar hun kind naartoe gaat. Een enkele keer werkt er toch sinds kort een man of is tijdelijk een mannelijke stagiair

geweest. Daarnaast wordt nog twee keer genoemd dat geen mannen in de kinderopvang werken, maar wel op de Buitenschoolse Opvang.

Alle ouders geven aan dat er geen verschil is voor mannelijke of vrouwelijke pedagogisch medewerkers in de grens in het geven van liefde en zorg. Ze gaan ervan uit dat wanneer de pedagogisch medewerker gepassioneerd is in zijn/haar vaak, die professioneel genoeg is om hier verantwoordelijk mee om te gaan en dan is er geen verschil in geslacht. Vier van de vijf ouders geven aan dat het ze niks uitmaakt of een mannelijke of vrouwelijke pedagogisch medewerker voor hun kind zou zorgen op de kinderopvang. Een ouder zegt hierbij dat die het juist leuk zou vinden als een mannelijke pedagogisch medewerker op de groep zou zijn. Ook benadrukt een van deze ouders dat hierin geen verschil zou mogen zijn: *“Omdat ik denk dat er geen verschil mag zijn. En ik denk dat de vraag een beetje gaat over het feit dat mannen misschien vaker grensoverschrijdend gedrag vertonen. Ik denk dat dit gedrag altijd ziekelijk is. En dat heeft dus niks te maken met hoe een persoon is. [...] er komt dan een man in de groep en dan voel je je ongemakkelijk, ik denk waarom, ja omdat die verhalen er zijn. En je krijgt een beschermend gevoel. Maar een vader is net zo goed een vader en net zo lief naar zijn kinderen. Ik denk gewoon dat dit ook een geprogrammeerd ding is uit de samenleving wat we mee krijgen.”* (O4M). De andere ouder vertelt dat die liever heeft dat een vrouwelijke pedagogisch medewerker voor diens kind zorgt dan dat een mannelijke pedagogisch medewerker dat doet, in verband met zorgzamer zijn en de angst voor seksueel overschrijdend gedrag bij mannen. Deze afwijkende mening wordt in volgende uitspraak toegelicht: *“Ja ik heb liever dat vrouwen... dat voelt gewoon beter. Dat is misschien heel discriminerend ofzo. Maar voor m'n gevoel zijn vrouwen – zoals ik het zelf in ieder geval heb ervaren, en ook thuis – vrouwen zijn gewoon van nature liefdevoller en uhm zorgzamer. Dus daarom denk ik dat ik liever heb dat vrouwen op een kindje passen. Ja, plús, je hebt natuurlijk wel eens verhalen gehad...[...] En dat zijn... als zulke vreselijke dingen gebeuren op een opvang met kindjes dan zijn dat vaak toch mannen. Ik heb nog nooit gehoord dat een vrouw iets geks heeft gedaan met een kindje zeg maar. Dus ergens zit dat toch denk ik ook nog wel tussen m'n oren, dat ik denk van ja...”* (O5M).

Aangezien alle ouders bijna alleen maar te maken hadden met vrouwelijke pedagogisch medewerkers en geen mannelijke, vonden ze het lastig om iets te zeggen over het verschil in professionaliteit. Dit is dan ook gedaan aan de hand van verwachtingen. Geen van de ouders verwacht een verschil in professionaliteit tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers, omdat ze denken dat de professionaliteit gewaarborgd is bij een diploma en ze verwachten dat onderling ook gecontroleerd wordt op professionaliteit. Bij de vraag of het vooroordeel dat vrouwen emotioneler en mannen zakelijker zijn mogelijk invloed heeft op professionaliteit, vertelt een ouder het volgende: *“Ik denk niet dat dat per se samenhangt met*

professioneel zijn. Het is ook een stukje karakter denk ik. Je kunt met verschillende manieren beide wel bereiken.” (O1V). Dit komt overeen met de meningen van de rest van de ouders. Een ouder ziet het als een mogelijkheid dat mannen meer focussen op ontwikkelingsstimulering en vrouwen zorgzamer zijn, maar kan hier geen stellig antwoord over geven. De rest van de ouders denkt dat hier geen verschil in zit. Ook geeft een ouder aan dat de verwachting is dat een pedagogisch medewerker zich ontwikkelt op alle belangrijke gebieden wanneer die voor dit vak kiest.

Pedagogisch medewerkers

Ook pedagogisch medewerkers geven aan dat vooral vrouwen werken op de opvang waar zij werken. Wel wordt genoemd dat er wel eens mannelijke stagiaires zijn geweest, of in het verleden een mannelijke pedagogisch medewerker. Ook hier wordt benoemd dat mannelijke pedagogisch medewerkers eerder te vinden zijn bij de Buitenschoolse Opvang of bij groepen met oudere kinderen.

Vier van de vijf pedagogisch medewerkers geven aan dat ze denken dat wel een verschil is tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers in de grens in liefde en zorg die ze geven aan de kinderen. Zo zouden mannelijke pedagogisch medewerkers minder snel knuffelen of kusjes geven, eerder het verschonen aan de vrouwen overlaten en meer op hun hoede zijn. De pedagogisch medewerkers geven aan dat ze denken dat dit komt uit verhalen uit de media, over mannelijke pedagogisch medewerkers die seksueel overschrijdend gedrag vertonen bij kinderen op de kinderopvang.: *“Ik denk dat mannen tegenwoordig ook wel wat voorzichtiger zijn, ook wat minder durven. Ook al zou je zelf een heel erg knuffel-persoon zijn, dat je toch uit angst voor reacties, het toch minder zou doen. Ik heb dus nog niet zo veel met mannen gewerkt, maar ik denk dat ze zelf wel wat voorzichtiger zijn. Dat ze zelf het niet doen omdat ze denken van straks krijg je praatjes.” (PM1).* Een pedagogisch medewerker geeft duidelijk aan dat voor mannelijke of vrouwelijke pedagogisch medewerkers geen verschil is in de grens van het geven van liefde en zorg aan de kinderen. Mannen en vrouwen zijn hier gelijk in. Wanneer ouders daar moeilijk over doen en zich na een gesprek nog niet kunnen vinden in de visie van de kinderopvang, mogen ze van deze pedagogisch medewerker vertrekken. Dit wordt duidelijk in volgende afspraak van deze pedagogisch medewerker: *“Wij leggen ze uit, hoe het zit, dat ze nooit alleen staan en er altijd iemand bij is. En hoe wij zien dat mannen ook net zo goed dit beroep kunnen uitoefenen, dat het net als een thuissituatie is. En daarmee hopen we ouders weer over te kunnen halen, dat ze ook die gedachte krijgen. Is dat niet zo, dan is het aan hun de keus om te vertrekken. Ik ga niet een man van een groep af halen, omdat een ouder dat wil. Nee.” (PM5).*

Sommige ouders hebben volgens de pedagogisch medewerkers wel duidelijke voorkeuren, zo willen enkele ouders niet dat hun kind verschoond of aangekleed wordt door een man. De

pedagogisch medewerkers vermoeden dat deze principes voortkomen uit de angst voor seksueel overschrijdend gedrag van mannen richting kinderen, door soortgelijke verhalen die in de media zijn geweest. De ouders die moeite hebben met een mannelijke pedagogisch medewerker zijn volgens de respondenten in de minderheid vergeleken met ouders die hier geen moeite mee hebben.

De pedagogisch medewerkers geven allemaal aan dat ze een mannelijke pedagogisch medewerker een goede en waardevolle zouden aanvulling vinden, omdat het voor een goede balans zorgt. Ze verwachten dat er dan meer gestoeid zou worden en ze denken dat mannen wat makkelijker zijn en soms een andere kijk op dingen en situaties hebben: *“Ik denk toch dat je heel anders bent als man en als vrouw. En ik denk toch dat dat het heel goed is... een man heeft net even een andere kijk erop, of gewoon een lekker clubje jongens dat aan het rouwdouwen is en aan het rennen en aan het doen. Ik denk toch dat je daar als vrouw weer anders op reageert, ook al doe je wel je best maar ik denk dat je daar anders op reageert dan als je daar als man op reageert. [...] En ik denk dat voor kinderen juist heel goed is dat je ook gewoon een manfiguur erbij hebt.”* (PM2).

Wat duidelijk naar voren komt, is dat pedagogisch medewerkers van mening zijn dat elk persoon een ander karakter heeft, ondanks het geslacht. Wel worden een aantal verschillen genoemd, zoals dat mannen wat makkelijker, afstandelijker, zakelijker, minder makkelijk in te palmen zijn en dat ze meer stoeien en sporten: de zogenaamde typische ‘mannendingen’. Het verschil in hoe mannelijke pedagogisch medewerkers omgaan met een huilend kind wordt als volgt geschetst: *“Maar goed, ik heb ook gezien dat als een kind moest huilen als papa en mama weg gingen dat ze dan even... maar niet op schoot nemen. Dan is het zo van ‘nou is zo wel goed he. Mama komt zo wel terug’. Dat heb ik gezien. Ik denk dat dat in ons als vrouwen meer ligt dan bij de kerels.”* (PM4). Wel wordt aangegeven dat mannen liefde en zorg ook belangrijk vinden, dus dat dit verschil in prioriteiten niet per se heel duidelijk is. Ook geeft een pedagogisch medewerker aan dat ze wel ziet dat mannen eerder ontwikkelingsgericht bezig zijn en vrouwen eerder met liefde en zorg, maar over het algemeen heerst bij de pedagogisch medewerkers het beeld dat iedere pedagogisch medewerker doet waar die zich goed bij voelt en waar zijn/haar kwaliteiten liggen.

Conclusie

In dit onderzoek is getracht antwoord te geven op de onderzoeksvragen: Hoe kijken pedagogisch medewerkers en ouders van kinderen op de kinderopvang van 0-4 jaar aan tegen de verhouding tussen ontwikkelingsstimulering en het geven van liefde en zorg op de kinderopvang? En: Speelt de rol van gender van de pedagogisch medewerkers op de kinderopvang daar een rol in? Deelvragen hierbij zijn: In hoeverre hechten pedagogisch medewerkers en ouders waarde aan de grens in het geven van liefde en zorg door pedagogisch medewerkers? En: Speelt de rol van geslacht van pedagogisch medewerkers op de kinderopvang hier een rol in? Om deze vragen te kunnen

beantwoorden is kwalitatief onderzoek gedaan, in de vorm van interviews die met vijf pedagogisch medewerkers en vijf ouders van kinderen op de kinderopvang van 0-4 jaar zijn gehouden. De volgende onderwerpen zijn besproken in de resultaten: Ontwikkelingsstimulering, Liefde en Zorg, Verhouding Ontwikkelingsstimulering & Liefde en zorg en Geslacht van de Pedagogisch medewerker. Per ouders en pedagogisch medewerkers zal hun visie geconcludeerd worden.

Ouders

Ouders zijn verdeeld in hun meningen over ontwikkelingsstimulering. Drie ouders zien ontwikkelingsstimulering als een belangrijk aspect op de kinderopvang, twee ouders vinden het meer de taak van de ouders. Naast cognitieve ontwikkeling noemen ouders ook vaak sociale ontwikkeling als belangrijk punt. Een veelvoorkomend begrip is 'spelenderwijs leren', ouders zien graag dat kinderen leren door te spelen. Ook vinden ouders het belangrijk dat pedagogisch medewerkers van hun kinderen houden, of dat ze in ieder geval affiniteit hebben met kinderen. Wel bestaat voor bijna alle ouders een grens: de band van de pedagogisch medewerker met het kind hoeft niet gelijkwaardig te zijn aan de band van de ouder met het kind. Ouders vinden het over het algemeen het meest belangrijk dat liefde en zorg wordt gegeven aan hun kind en plaatsen de ontwikkelingsstimulering op de tweede plek. De ouders zien geen verschil in professionaliteit van pedagogisch medewerkers wanneer die meer focussen op ontwikkelingsstimulering of juist op het geven van liefde en zorg op de kinderopvang.

Ouders vertellen dat ze bijna alleen maar vrouwelijke pedagogisch medewerkers zien, in enkele gevallen is er een mannelijke stagiair (geweest) of werkt een man op bijbehorende Buitenschoolse Opvang. Het merendeel van de ouders geeft aan geen verschil te zien in de grens tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers in het geven van liefde en zorg. Het maakt ze dan ook niet uit of een man of een vrouw voor hun kind zorgt op de kinderopvang. Ook verwacht geen van de ouders een verschil in professionaliteit tussen mannelijke en vrouwelijke medewerkers en daarbij ook niet een verschil in focus op ontwikkelingsstimulering of liefde en zorg. Eén ouder geeft aan voor zijn kind toch liever een vrouwelijke pedagogisch medewerker te hebben, aangezien die volgens deze ouder toch zorgzamer zijn en daarnaast wil hij vanwege de verhalen in de media over overschrijdend seksueel gedrag van mannen geen risico nemen.

Pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers geven aan wel bezig te zijn met ontwikkelingsstimulering, maar zeggen daarbij dat het vaak automatisch en onbewust gebeurt. Ook vinden de pedagogisch medewerkers het net als de ouders belangrijk dat de kinderen op de kinderopvang nog even 'kind' kunnen zijn, omdat ze al zoveel moeten. Ook bij de pedagogisch medewerkers wordt het begrip 'spelenderwijs leren' genoemd. Alle pedagogisch medewerkers vertellen van kinderen te houden. Ze

verschillen wel in de grens die ze stellen op het gebied van het geven van liefde en zorg. De helft geeft aan geen kusjes te geven en de andere helft vertelt dat wel te doen. Alle pedagogisch medewerkers geven aan dat ze wel een grens (proberen te) stellen in de scheiding tussen werk en privé. Net als de ouders vinden de pedagogisch medewerkers liefde en zorg erg belangrijk. Zij geven aan liefde en zorg en daarmee veiligheid als een voorwaarde te zien om te kunnen ontwikkelen. Wanneer hier een goede balans in is, is een pedagogisch medewerker professioneel.

De meerderheid van de pedagogisch medewerkers denkt in tegenstelling tot de ouders dat de grens in liefde en zorg geven wel verschillend is voor mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers. Zo zouden mannen minder snel kusjes en knuffels geven dan vrouwen in de kinderopvang. Ook krijgen de pedagogisch medewerkers in enkele gevallen te maken met ouders die niet willen dat een mannelijke collega hun kind verschoont of aankleedt, door de verhalen die rondgaan over seksueel overschrijdend gedrag door mannen in de kinderopvang. Zelf zouden de pedagogisch medewerkers een mannelijke collega een goede aanvulling vinden, in verband met een zogenoemde andere kijk op dingen. De meerderheid denkt net als de ouders dat mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers wel verschillen in aanpak, maar daarbij niet in professionaliteit.

Discussie

Vergelijking literatuur

De bevindingen van dit onderzoek komen gedeeltelijk overeen met de bevindingen die zijn gedaan in eerder onderzoek. Zo wordt door Rouse en Hadley (2018) benoemd dat in een goede kinderopvang het geven van liefde en zorg geïntegreerd is in het beleid en dat het niet minder prioriteit heeft dan het leren en de ontwikkeling te stimuleren. Volgens hen hechten pedagogisch medewerkers meer belang aan ontwikkelingsstimulering, terwijl ouders meer belang hechten aan liefde en zorg op de kinderopvang. Dit onderzoek toont een ander beeld aan, namelijk dat zowel ouders als pedagogisch medewerkers over het algemeen liefde en zorg boven ontwikkelingsstimulering hebben staan. Ze vinden dat liefde en zorg een basis en een voorwaarde is om te kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt door ouders en pedagogisch medewerkers het belang van een goede balans in liefde en zorg en ontwikkelingsstimulering genoemd.

Ook noemde de literatuur een aantal voordelen van mannelijke pedagogisch medewerkers in de kinderopvang. Zo noemt Rohrmann (2022) een aantal redenen waarom een man in de kinderopvang positief is en door Wolgemuth (2015) wordt benoemd dat een mannelijke pedagogisch medewerker goed zou zijn omdat die iets 'mannelijks' toe zou voegen aan de kinderopvang. Dit komt overeen met het uitgevoerde onderzoek. Pedagogisch medewerkers en

ouders geven namelijk beide aan dat ze een mannelijke pedagogisch medewerker een goede toevoeging zouden vinden voor de kinderopvang. Ze denken dat dit zorgt voor een goede balans in het werkgebied.

De literatuur toonde aan dat bij mannelijke pedagogisch medewerkers een grote angst heerst om (vals) beschuldigd te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Moosa & Bhana, 2020). Dit werd ondersteund door voorbeelden dat sommige moeders voorkeur geven aan een vrouwelijke pedagogisch medewerker die de luier van hun kind verschoont in plaats van dat een mannelijke pedagogisch medewerker dat doet (Sullivan et al, 2020). Vrouwelijke pedagogisch medewerkers vertellen in dit onderzoek dat ze inderdaad zien dat mannelijke collega's voorzichtiger en meer op hun hoede zijn dan vrouwelijke collega's, omdat ze bang zijn om verkeerde verhalen de wereld in te brengen. Een mannelijke pedagogische medewerker doet volgens hen minder snel aan fysiek contact met de kinderen, zoals een knuffel geven of een luier verschonen. Ook hebben de pedagogisch medewerkers in sommige gevallen te maken met ouders die niet willen dat hun kind verschoond wordt door een mannelijke pedagogisch medewerker. Wel vertellen ze dat dit maar een klein gedeelte van de ouders is en dat ze van de meeste ouders geen problemen of angst ervaren met betrekking tot een mannelijke pedagogisch medewerker. De meeste geïnterviewde ouders vertellen dat zij geen moeite hebben met of een mannelijke of vrouwelijke pedagogisch medewerker voor hun kind zorgt. Zij zien geen verschil in de grens van het geven van liefde en zorg tussen mannelijke en vrouwelijke pedagogisch medewerkers. Dit komt dus gedeeltelijk overeen met de literatuur. De angst bij ouders voor seksueel overschrijdend gedrag van een mannelijke pedagogisch medewerker is nauwelijks tot niet aangetoond. Over het algemeen is die angst bij ouders dus niet groot, in tegenstelling tot wat in de literatuur gezegd is.

Sterke en zwakke punten van het onderzoek

Een sterk punt van het onderzoek is dat het duidelijk is geworden dat in principe het geven van liefde en zorg boven de ontwikkelingsstimulering staat op de kinderopvang. Dit komt grotendeels overeen met wat ouders voor ogen hebben. Ook kunnen we nu zeggen dat de angst van ouders voor seksueel overschrijdend gedrag van mannelijke pedagogische medewerkers op de kinderopvang over het algemeen mee lijkt te vallen. Bij ouders lijkt wel vertrouwen te zijn in de kinderopvang en het maakt ze over het algemeen niet uit of een mannelijke of vrouwelijke pedagogisch medewerker voor hun kind zorgt. Een ander sterk punt van het onderzoek is dat veel interviews zijn gehouden, van relatief lange duur. Dit heeft ervoor gezorgd dat een verzadigpunt is bereikt met het coderen, aangezien vanaf het derde interview per groep geen nieuwe codes meer zijn toegevoegd. Ook is de betrouwbaarheid vergroot door samen met groepsleden een

interviewleidraad op te stellen, die door iedereen zo veel mogelijk is aangehouden. Tijdens het coderen is gebruik gemaakt van een wetenschappelijke methode: de Constant Comparative Method, wat het onderzoek betrouwbaarder maakt.

Aan dit onderzoek zitten echter ook een aantal beperkingen vast. Een zwak punt is dat geen duidelijke maat van betrouwbaarheid aangetoond kon worden, omdat kwalitatief onderzoek is gedaan. Tijdens het coderen is wel geprobeerd om zo betrouwbaar mogelijk te werk te gaan door bijvoorbeeld codes te vergelijken met medestudenten, maar de betrouwbaarheid kon niet aangetoond worden. Ook was soms sprake van sturende vragen, waardoor de objectiviteit niet optimaal is. Een voorbeeld is vraag veertien aan de ouders, deze luidde als volgt: 'Vindt u het belangrijk dat uw kind net zo geliefd wordt als u dat zelf doet, of vindt u dat er een bepaalde afstand moet blijven tussen uw kind en de pedagogisch medewerker?'. Met deze vraagstelling werd al enigszins gedoeld op het bestaan van een bepaalde afstand. Een ouder zal op deze vraag niet snel aangeven dat een bepaalde afstand totaal niet wenselijk is. Ten slotte was het onderzoek sterker geweest als we ook mannelijke pedagogisch medewerkers hadden kunnen interviewen. Het doel was om onderzoek te doen naar de visies van ouders en vrouwelijke en mannelijke pedagogisch medewerkers, maar nu is alleen gekeken naar de visies van ouders en vrouwelijke pedagogisch medewerkers. Om toch een beeld te krijgen van mannelijke pedagogisch medewerkers is getracht om via de ouders en de vrouwelijke pedagogisch medewerkers een beeld over die mannelijke pedagogisch medewerkers te vormen.

Suggesties voor vervolgonderzoek

In vervolgonderzoek zou meer focus gelegd kunnen worden op de ervaringen van mannelijke pedagogisch medewerkers. Er zou grootschaliger onderzoek gedaan kunnen worden, waarbij mannelijke pedagogisch medewerkers geïnterviewd worden, om te kijken hoe zij zelf tegen die grens van liefde en zorg en de verhouding met ontwikkelingsstimulering aan kijken. Zo worden meerdere perspectieven in beeld gebracht. Hiermee zou geprobeerd kunnen worden om de bestaande vooroordelen die bestaan over mannelijke pedagogisch medewerkers te verminderen, door ze zelf hun visie uit te laten spreken. Ook zou in vervolgonderzoek meer gelet kunnen worden op het stellen van minder sturende vragen, om de visie zo oprecht en authentiek mogelijk in beeld te brengen.

Literatuurlijst

- Anliak, S., & Beyazkurk, D. (2008). "Career Perspectives of Male Students in Early Childhood Education." *Educational Studies*, 34(4), 309–317.
- Aslanian, T. K. (2018). Embracing Uncertainty: A Diffractive Approach to Love in the Context of Early Childhood Education and Care. *International Journal of Early Years Education*, 26(2), 173–185.
- Bergnehr, D. & Cekaite, A. (2018). Adult-initiated touch and its functions at a Swedish preschool: controlling, affectionate, assisting and educative haptic conduct. *International Journal of Early Years Education*, 26(3), 312-331. DOI: [10.1080/09669760.2017.1414690](https://doi.org/10.1080/09669760.2017.1414690)
- Boeije, H. (2002). A Purposeful Approach to the Constant Comparative Method in the Analysis of Qualitative Interviews. *Quality & Quantity*, 36, 391–409.
- Cameron, C. (2001). Promise or problem? A review of the literature on men working in the early childhood services. *Gender, work and organization*, 8(4), 430–453.
- Carlson, F. M. (2005). Significance of Touch in Young Children's Lives. *YC Young Children*, 60(4), 79–85.
- Doherty, G. (2007). Conception to age six: The foundation of school-readiness. *Toronto: Learning Partnership*.
- Eidevald, C., Bergström, H. & Westberg Broström, A. (2018). Maneuvering suspicions of being a potential pedophile: experiences of male ECEC-workers in Sweden. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(3), 407-417. DOI: [10.1080/1350293X.2018.1463907](https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1463907)
- Gunnarsdottir, B. (2014). From Play to School: Are Core Values of ECEC in Iceland Being Undermined by "Schoolification"? *International Journal of Early Years Education*, 22(3), 242–250.
- Hansen, J. (2007). The Truth about Teaching and Touching. *Childhood Education*, 83(3), 158-162. DOI: [10.1080/00094056.2007.10522901](https://doi.org/10.1080/00094056.2007.10522901)

Hedlin, M., Åberg, M. & Johansson, C. (2019). Fun guy and possible perpetrator: an interview study of how men are positioned within early childhood education and care. *Education Inquiry*, 10(2), 95-115. DOI: 10.1080/20004508.2018.1492844

Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>

Hunkin, E. (2018). Whose quality? The (mis)uses of quality reform in early childhood and education policy. *Journal of Education Policy*, 33(4), 443-456. DOI: 10.1080/02680939.2017.1352032:

Laere van, K., Vandebroek, M., Roets, G. & Peeters, J. (2014). “Challenging the Feminisation of the Workforce: Rethinking the Mind-body Dualism in ECEC.” *Gender and Education*, 26(3), 232–245.

Levanon, A. & Grusky, D.B. (2016). The persistence of extreme gender segregation in the twenty-first century. *American Journal of Sociology*, 122(2), 573–619.

Moosa, S. & Bhana, D. (2020). ‘Troubling men who teach young children’: masculinity and the paedophilic threat. *Pedagogy, Culture & Society*. DOI: 10.1080/14681366.2020.1818117

Oers van, B. (2013). Educational Innovation between Freedom and Fixation: The Cultural-Political Construction of Innovations in Early Childhood Education in the Netherlands. *International Journal of Early Years Education*, 21(2–3), 178–191.

Page, J. (2017). Reframing infant-toddler pedagogy through a lens of professional love: exploring narratives of professional practice in early childhood settings in England. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18(4), 387–399.

Peeters, J., Rohrmann, T. & Emilsen, K. (2015). Gender balance in ECEC: why is there so little progress? *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(3), 302-314. DOI: 10.1080/1350293X.2015.1043805

Rohrmann, T. (2020). Men as promoters of change in ECEC? An international overview. *Early Years*, 40(1), 5-19. DOI: 10.1080/09575146.2019.1626807

Rouse, E. & Hadley, F. (2018). Where did love and care get lost? Educators and parents' perceptions of early childhood practice. *International Journal of Early Years Education*, 26(2), 159-172. DOI: 10.1080/09669760.2018.1461613

Sak, R., Rohrmann, T., Rohrmann, T.S. & Schauer, G. (2019). Parents' views on male ECEC workers: a cross-country comparison. *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(1), 68-80. DOI: 10.1080/1350293X.2018.1556535

Sullivan, V., Coles, L., Xu, Y., Perales, F., & Thorpe, K. (2020). Beliefs and Attributions: Insider Accounts of Men's Place in Early Childhood Education and Care. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 21(2), 126–137.

White, E. J., & Gradovski, M. (2018). Untangling (Some) Philosophical Knots Concerning Love and Care in Early Childhood Education. *International Journal of Early Years Education*, 26(2), 201–211.

Wohlgemuth, U. G. (2015). Why do men choose to become pedagogues? A profession continuously in pursuit of male colleagues. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(3), 392–404.

Geraadpleegde websites:

<https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24016NED/table?dl=5DD2F> , Geraadpleegd op: 12 maart 2022

<https://www.boink.info/innovatie-kwaliteit-kinderopvang> , Geraadpleegd op: 30 mei 2022

<https://www.kinderopvangtotaal.nl/cbs-steeds-meer-mannen-in-de-kinderopvang/> , Geraadpleegd op: 12 maart 2022

Bijlagen

Bijlage 1 Interviewleidraad ouders

- informed consent / geïnformeerde instemming
- anonimiteit

Tijdens dit interview komen vijf onderwerpen aan bod, u ziet ze hier op het kaartje staan. Alle vragen gaan over uw kind of kinderen die op dit moment gebruik maken van de opvang. We willen graag weten hoe u over bepaalde dingen denkt, dat betekent dus dat er ook geen goede of foute antwoorden zijn. Soms zal ik u vragen om een voorbeeld te geven van iets dat u zelf hebt meegemaakt. Als bepaalde vragen niet duidelijk zijn dan kunt u dat gewoon aangeven.

Alles duidelijk? Dan zet ik de opname aan.

1. Hoe oud is uw kind op dit moment? (of: hoe oud zijn uw kinderen?)
2. Hoe lang gaat uw kind al naar de kinderopvang (vanaf wanneer)? Hoeveel dagen of uren per week (gemiddeld)?
3. Is de opvang waar uw kind(eren) op zitten een particuliere organisatie of een (grote) instelling met meerdere locaties?
 - Waarom heeft u specifiek gekozen voor (antwoord)
 - Wat zijn voor u de voor- en nadelen om de één boven de ander te kiezen?
4. Heeft u een bepaalde kinderopvang boven een andere kinderopvang gekozen omdat deze bijvoorbeeld bepaalde speerpunten of doelen had die u aanspraken?
5. Hoe is het gevoelsmatig voor u, dat uw kind naar de kinderopvang gaat?
6. Wat zijn volgens u de belangrijkste vaardigheden die een pedagogisch medewerker zou moeten hebben?

De volgende vragen gaan over het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Daarmee bedoelen we dat kinderen door de pedagogisch medewerker worden uitgedaagd om nieuwe dingen te leren en te ontdekken. Ontwikkelingsstimulering wordt vaak gezien als voorbereiding op de basisschool, door kinderen te leren te tellen, of kleuren te benoemen tijdens het spelen.

7. Herkent u dit: zijn de pedagogisch medewerkers op de groep van uw kind bezig met het stimuleren van de ontwikkeling, denkt u?
 - Waar ziet u dat in?
 - Denkt u dat ze hierbij goed aansluiten bij de leeftijd van uw kind of bij wat er op de basisschool als basisniveau wordt verwacht?

8. Hoe moet ontwikkelingsstimulering volgens u in verhouding staan tot ruimte/tijd om te spelen?

9. Hoe belangrijk vindt u het dat de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van uw kind stimuleren?

10. Bent u van mening dat de kinderopvang gunstig kan zijn voor bepaalde aspecten van de ontwikkeling van het kind?

- Zo ja, welke aspecten?
- Merkt u verschil tussen kinderen die niet of minder naar de opvang gaan en kinderen die wel gaan?

11. Ziet u verschillen tussen de pedagogisch medewerkers op de groep van uw kind op het gebied van ontwikkelingsstimulering?

- Zo ja, wat vindt u hiervan?

12. Zijn er (ontwikkelings-)gebieden of aspecten die u zelf het belangrijkste of juist minder belangrijk vindt voor uw kind? Welke en waarom?

De volgende vragen gaan over de plek van liefde en zorg in de kinderopvang.

13. Vindt u het belangrijk dat pedagogisch medewerkers houden van kinderen? En dus ook van uw kind?

- Zo ja: doen ze dat ook, denkt u? Waaraan ziet u dat?
- Zo nee: goh dit verbaast me, zou je hier wat meer over kunnen vertellen? Of: door naar de volgende vraag.

14. Vindt u het belangrijk dat uw kind net zo geliefd wordt als u dat zelf doet, of vindt u dat er een bepaalde afstand moet blijven tussen uw kind en de PM?

- Is er voor u een grens, zo ja waar ligt deze?

15. Ziet u op het gebied van het bieden van liefde en zorg verschillen tussen de pedagogisch medewerkers op de groep van uw kind?

- Hoe uit dit verschil zich?
- Wat vindt u ervan dat er verschillen zijn?
- Denkt u dat deze verschillen onderling gevolgen hebben voor de kinderen?

16. Ik leg u een stelling voor: *“Een pedagogisch medewerker die sterker is in het tonen van liefde en zorg dan in ontwikkelingsstimulering, is minder professioneel dan een pedagogisch medewerker die juist goed is in ontwikkelingsstimulering maar die minder goed is in het tonen van liefde.”*

- Wat vindt u van deze stelling?

17. Als u kijkt naar de vragen over ontwikkelingsstimulering en de vragen over zorg en liefde, zou u dan kunnen zeggen wat u het belangrijkste vindt voor uw kind binnen de opvang?

- Wat vindt u de belangrijkste taak van de pedagogisch medewerkers?

Bijvoorbeeld (als ouders niet begrijpen wat er wordt bedoeld): dat het kind geliefd wordt, dat het zich veilig voelt, dat het het idee heeft dat het altijd bij iemand terecht kan etc.

Het volgende onderwerp gaat over de sekse van de PM, dus of het een man of een vrouw is.

18. In de kinderopvang werken voornamelijk vrouwen. Hoe is dat op de opvang waar uw kind naar toe gaat?

19. Maakt het u uit of er een man of een vrouw zorgt voor uw kind?

- Eventueel: heeft u daar ervaring mee?

20. Eerder vroeg ik u of er een grens was aan de liefde en zorg die een PM aan uw kind mag geven. Is die grens nog verschillend voor een mannelijke of een vrouwelijke PM?

- Waarom is dat wel/niet zo voor u?

21. Bent u van mening dat er een verschil is in de professionaliteit van vrouwen of mannen die in de kinderopvang werken? Waar denkt u dat dat verschil in zit?

- En als het gaat om ontwikkelingsstimulering of het geven van liefde?
- Er wordt wel eens gezegd dat vrouwen emotioneler zijn en dat mannen zakelijker zijn: dat zou ook kunnen betekenen dat de één professioneler is dan de ander, hoe denkt u daarover?

We komen alweer bij het laatste onderwerp: afstemming met de ouders. Wat we daarmee bedoelen is vooral het contact tussen ouder en PM over wat zij beiden belangrijk vinden voor het kind – en hoe er wordt omgegaan met het kind.

22. Wanneer u uw kind weer ophaalt aan het eind van de dag, wat wilt u dan vooral weten over wat er die dag is gebeurd?

- Hoe gaat dat meestal? Vertelt de PM daar uit zichzelf over of moet u daar om vragen?

23. Heeft u het gevoel dat de PM ook echt naar u luistert, als u iets wilt delen of vragen?

Merkt u dat er ook daadwerkelijk wat mee gedaan wordt?

24. Hoe zou u de band beschrijven die u heeft met de PM op de groep van uw kind?

- *Bijvoorbeeld: voelt dat als een deels persoonlijke band omdat de PM ook zorgt voor het kind van de ouder? Of is het vooral een zakelijke relatie?*

25. Sommige ouders zeggen wel eens “Het maakt me niet uit wat er allemaal gedaan wordt op de opvang, zolang mijn kind maar gelukkig is”? Wat vindt u daarvan?

26. Bent u het wel eens oneens geweest met bepaalde regels of activiteiten op de kinderopvang?

- Was er ruimte om dit aan te kaarten? Hoe reageerden de PM hier op?
- Bijvoorbeeld over: voeding, veel buiten spelen, stimuleren van de taalontwikkeling, samenspelen met andere kinderen

27. Voor we echt gaan afsluiten heb ik nog een laatste vraag aan u: als u iets zou willen veranderen aan de manier waarop er met uw kind wordt omgegaan op de opvang, wat zou dat dan zijn?

29. Hoe handelt de organisatie op het gebied van incidenten? Wordt dit gemeld aan ouders en wordt hierover het gesprek aangegaan?

We zijn hiermee aan het eind gekomen van het interview. Zijn er nog dingen die u wilt toevoegen, zijn we nog iets belangrijks vergeten?

Nog even voor alle duidelijkheid:

- Alle interviews worden anoniem verwerkt, we koppelen ook geen resultaten terug aan de kinderopvangorganisatie waar uw kind naar toe gaat.
- We gebruiken de interviews alleen voor onze scriptie, verder zullen ze niet worden gebruikt.

Heel erg hartelijk bedankt voor uw medewerking! Dan zet ik nu de opname uit.

Bijlage 2 Interviewleidraad Pedagogisch medewerkers

- informed consent / geïnformeerde instemming
- anonimiteit

Tijdens dit interview komen vijf onderwerpen aan bod, u ziet ze hier op het kaartje staan. Alle vragen gaan over uw eigen mening en uw eigen ervaringen als pedagogisch medewerker. We willen graag weten hoe u over bepaalde dingen denkt, dat betekent dus dat er ook geen goede of foute antwoorden zijn. Soms zal ik u vragen om een voorbeeld te geven van iets dat u zelf hebt meegemaakt.. Als bepaalde vragen niet duidelijk zijn of u wil een vraag niet beantwoorden, dan kunt u dat gewoon aangeven.

Alles duidelijk? Dan zet ik de opname aan.

1. Hoeveel jaar werkervaring hebt u met de doelgroep van 0 – 4 jarigen? Was dat altijd bij de werkgever waar u nu werkt?

- *Doorvragen om totaalplaatje te krijgen, bv. 5 jaar hier, maar daarvoor nog 3 jaar in andere plaats....*

2. Is de organisatie waar u werkzaam bent een particuliere organisatie of een (grote) instelling met meerdere locaties?

- Waarom heeft u specifiek gekozen voor (antwoord)
- Wat zijn volgens u de voor- en nadelen?

3. Waarom heeft u in eerste instantie gekozen om pedagogisch medewerker te worden?

- Wilde u dit altijd al of heeft u eerst iets (totaal) anders gedaan?
- Wat vindt u het mooiste aspect aan uw werk?

4. Wat vindt u het belangrijkste dat een kinderopvang een kind moet bieden?

5. Wat zijn volgens u vaardigheden die een PM moet bezitten?

De volgende vragen gaan over het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Daarmee bedoelen we dat kinderen door de pedagogisch medewerker worden uitgedaagd om nieuwe dingen te leren en te ontdekken.

7. Bent u in uw werk bewust bezig met het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen op de groep?

- Wat doet u zoal, kunt u wat voorbeelden noemen?
- Bent u hierbij actief bezig met het aansluiten op wat de kinderen al kunnen en wat er op de basisschool als basisniveau wordt verwacht?

8. Hoe moet ontwikkelingsstimulering volgens u in verhouding staan tot tijd om te spelen?

9. Hoe belangrijk vindt u het om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren?

10. Bent u van mening dat de kinderopvang gunstig kan zijn voor bepaalde aspecten van de ontwikkeling van het kind?

- Zo ja, welke aspecten?
- Merkt u verschil tussen kinderen die niet of minder naar de opvang gaan en kinderen die wel gaan? Of heeft u hier geen ervaring mee?

11. Ziet u verschil in ontwikkelingsstimulering tussen uw collega's?

- Wat vindt u hiervan?
- Hoe uiten die verschillen zich?
- Zo nee, komt dit door bepaalde regels of protocollen of gebeurt dit meer vanzelf?

12. Zijn er (ontwikkelings)gebieden die u zelf het belangrijkste vindt voor de kinderen? Welke en waarom?

- Zijn er ook gebieden die u minder belangrijk vindt?

13. Heeft u een idee van wat ouders vinden van ontwikkelingsstimulering binnen de opvang?

- Heeft u het idee dat bepaalde ouders daar meer waarde aan hechten?
- Heeft u het idee dat ouders bepaalde verwachtingen hebben van u als PM?
- Komt dit wel eens aan bod op een ouderavond of bij het halen/brengen?

De volgende vragen gaan over de plek van liefde en zorg in de kinderopvang.

14. Zou u van uzelf zeggen dat u van kinderen houdt? En geldt dat ook voor de kinderen waar u dagelijks mee te maken heeft op de opvang?

- Zo ja: op welke manier laat u dat merken aan de kinderen?
- Zo ja: laat u ook aan ouders merken dat u van (hun) kinderen houdt? Op welke manier, en waarom wel/niet?
- Zo nee: goh dit verbaast me, zou je hier wat meer over kunnen vertellen? Of: door naar de volgende vraag.

15. Zit er voor u een grens aan de liefde en zorg die u aan een kind geeft? Zo ja, waar ligt deze grens voor u?

16. Als het gaat om het tonen van liefde aan kinderen, merkt u dan een verschil tussen u en uw directe collega's?

- Hoe uit dit verschil zich in de praktijk?
- Wat vindt u ervan dat er verschillen zijn?
- Denkt u dat deze verschillen onderling gevolgen hebben voor de kinderen?
- Zo nee, is dit toevallig zo of is dit iets wat jullie hebben afgesproken?

17. Wordt er binnen het team gepraat over het tonen van liefde aan kinderen (en eventuele verschillen daarin tussen collega's)? Zo nee, zou u hier behoefte aan hebben?

18. Ik leg u een stelling voor: *“Een pedagogisch medewerker die sterker is in het tonen van liefde en zorg dan in ontwikkelingsstimulering, is minder professioneel dan een pedagogisch medewerker die juist goed is in ontwikkelingsstimulering maar die minder goed is in het tonen van liefde.”*

- Wat vindt u van deze stelling?
- Stel ze antwoorden zorg en liefde → vragen: vindt u iemand die meer zorg en liefde biedt dan ook professioneler?

19. Als u kijkt naar de vragen over ontwikkelingsstimulering en de vragen over zorg en liefde, zou u dan kunnen zeggen wat u als belangrijkste aspect ziet voor de kinderen op uw groep?

Bijvoorbeeld: dat het kind geliefd wordt, dat het zich veilig voelt, dat het het idee heeft dat het altijd bij iemand terecht kan etc.

De laatste vragen/vraag van dit onderwerp gaan over mogelijke richtlijnen en protocollen rondom liefde en zorg. Er kunnen protocollen, gedragsregels en/of richtlijnen worden opgesteld door uw werkgever omtrent grensoverschrijdend gedrag (bijv. geweld of intimidatie) om bijvoorbeeld kinderen te beschermen en een veilige omgeving te creëren op de kinderopvang.

20. Heeft uw werkgever dit soort richtlijnen of een protocol met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag?

- Zo ja, wat houdt het (protocol) in?
- Heeft u wel eens meegemaakt dat regels/protocollen u in de weg zaten, dat u zich beperkt voelde door die regels? Op welke manier voelde u zich beperkt?

Het volgende onderwerp gaat over de sekse van de PM, dus of het een man of een vrouw is.

21. In de kinderopvang werken vooral vrouwen maar ook een enkele man. Hoe is dat op de opvang waar u werkt?

- Alleen vragen naar eigen ‘afdeling’, niet in het algemeen

22. Denkt u dat het voor ouders uitmaakt of de PM een man of een vrouw is?

- Waarom wel of niet?

Mannelijke respondent: Merkt u bepaalde vooroordelen of verwachtingen omdat u een man bent?

Heeft u het idee dat ouders/collega’s u anders behandelen? Zo ja, hoe merkt u dit?

Merk je dat kinderen zich anders gedragen bij u dan bij een vrouwelijke collega?

Vrouwelijke respondent: Heeft u wel eens samengewerkt met een mannelijke collega?

Zo ja: merkte u een verschil in zijn manier van doen met de kinderen dat volgens u te maken heeft met man-zijn of vrouw-zijn? Waar zie je dit in?

Zo nee: hoe zou u het vinden om een mannelijke collega te hebben?

23. Eerder had ik het met u al over het geven van liefde en zorg aan kinderen en of daar een bepaalde grens in zit. Is die grens verschillend voor mannen en vrouwen, denkt u?

- Waarom?

24. Denkt u dat er een verschil is in wat mannelijke en vrouwelijke PM belangrijk vinden in het werken met kinderen?

- Zit er denkt u een verschil in hoe mannen en vrouwen denken over het bieden van zorg en liefde?
- Er wordt wel eens gezegd dat vrouwen emotioneler zijn en dat mannen zakelijker zijn: denk je dat dit binnen de kinderopvang ook terug te zien is?

We komen alweer bij het laatste onderwerp: afstemming met de ouders. Wat we daarmee bedoelen is vooral het contact tussen ouder en PM over wat zij beiden belangrijk vinden voor het kind – en hoe er wordt omgegaan met het kind.

25. Wat willen ouders meestal weten als ze hun kind komen ophalen?

26. Zitten daar grote verschillen in tussen ouders? Zo ja, wat zijn dat voor verschillen?

- *Vragen of ze verschillen in betrokkenheid merken, bijvoorbeeld dat een oppas altijd de kinderen komt halen of dat een ouder zich nooit aanmeldt om te helpen bij activiteiten etc.*

27. Voelt u een bepaalde band met (sommige) ouders omdat u voor hun kind zorgt? Wat maakt dat u dat gevoel soms wel en soms niet hebt?

- Merkt u bij uzelf dat het soort contact dat u met ouders hebt, van invloed is op hoe u met het kind omgaat?

28. Een stelling van ouders: *“het maakt me niet uit wat jullie allemaal doen, zolang mijn kind maar gelukkig is”*? Wat vindt u van deze stelling?

29. Zijn ouders het wel eens oneens met bepaalde regels of activiteiten? Is er ruimte om dit aan te kaarten en hoe reageert u hier meestal op?

30. Heeft u wel eens een (menings-)verschil gemerkt tussen opvattingen van ouders en de visie of regels die u van uw instelling meekrijgt? Kunt u daar een voorbeeld van geven?

- En hoe gaat u daar mee om? / Hoe bent u hiermee omgegaan?

31. Je zou kunnen zeggen: wat tijdens mijn dienst gebeurt is mijn verantwoordelijkheid, maar de volgende dag is het weer de verantwoordelijkheid van degenen die dan aan het werk zijn. Hoe kijkt u hier tegen aan?

32. Voor we echt gaan afsluiten heb ik nog een laatste vraag aan u: als u iets zou willen veranderen aan de manier waarop in de kinderopvang wordt omgegaan met kleine kinderen, wat zou dat dan zijn?

We zijn hiermee aan het eind gekomen van het interview. Zijn er nog dingen die u wilt toevoegen, zijn we nog iets belangrijks vergeten?

Nog even voor alle duidelijkheid:

- Alle interviews worden anoniem verwerkt, we koppelen ook geen resultaten terug aan de kinderopvangorganisatie waar uw kind naar toe gaat.
- We gebruiken de interviews alleen voor onze scriptie, verder zullen ze niet worden gebruikt.

Heel erg hartelijk bedankt voor uw medewerking! Dan zet ik nu de opname uit.

Bijlage 3 Codeboom

Algemeen

- Algemeen_beroepskeuze
 - Algemeen_beroepskeuze_mooisteaspect
- Algemeen_duur_opvang
- Algemeen_gevoel
- Algemeen_leeftijdkind
- Algemeen_omvang_instelling
- Algemeen_vaardigheden_PM
- Algemeen_visie_opvang
 - Algemeen_visie_opvang_bieden
- Algemeen_werkervaring
- ~~- Algemeen_verandering_opvang~~
- Algemeen_belangrijk_opvang

OS

- OS_belang
- OS_mening_ouders
- OS_opvang_gunstig
- OS_verhouding_spelen
- OS_verschil_PM
- OS_voorbeelden
- OS_aansluiting
- OS_mening_PM
- ~~- OS_ervaring_ouders~~
- OS_actief

L&Z

- L&Z_bespreekbaar_team
- L&Z_grens
- L&Z_houden_van
- L&Z_professionaliteit
- L&Z_protocollen

- L&Z_verschil_PM
- L&Z_OS_verhouding
- L&Z_overdracht

Geslacht

- Geslacht_PM_grens_L&Z
- Geslacht_PM_professionaliteit
- Geslacht_PM_verdeling
- Geslacht_PM_verschil_aanpak
- Geslacht_PM_voorkeur_ouders
- Geslacht_PM_voorkeur_PM
- ~~- Geslacht_PM_eigen_ervaringen~~

Afstemming